

Prof. Dr. PHILIPPE, JOSEPH, *Le monde byzantin dans l'histoire de la verrerie* (V^e—XVIe siècle), Bologna, 1970, 248 p. și 104 fig.

Iată o carte excelentă, atît prin conținutul ei cit și prin condițiile în care a fost tipărită de „Casa editrice Prof. Riccardo Patron” din Bologna.

Autorul cărții prof. dr. Joseph Philippe este unul dintre cei mai mari specialiști în istoria sticlei și mai ales în istoria sticlei bizantine. În calitatea sa de conservator al Muzeului de arheologie și de artă decorativă din Liège, de secretar general permanent al Asociației internaționale pentru istoria sticlei și președinte al Comitetului internațional ICOM pentru muzeele și colecțiile de sticlă, prof. dr. Joseph Philippe a avut prilejul să cerceteze o vastă gamă de obiecte de sticlă bizantină.

Adunînd un imens material muzeistic și filtrîndu-l printr-o bună cunoaștere a bibliografiei, J. Philippe ne-a dat la capătul muncii sale acest autentic manual, subdivizat în patru mari capitole.

Capitolul I este precedat de o introducere asupra „problemei bizantine și istoria sticlei”. Volumul e însoțit de un indice complet pe materii, locuri de descoperire, nume de autori etc.

Capitolul I se intitulază „Cadru istoric al sticlăriei creștine pînă la nașterea sticlăriei islamice. Pe urmele sticlăriei bizantine la Constantinopol și în Imperiu”.

Capitolul al II-lea este intitulat: „Sticlăria societăților creștine, dinainte de cruciade și Bizanțul”. În acest capitol autorul își îndreaptă atenția asupra sticlăriei cu simboluri creștine găsită în Siria, Palestina și în alte părți din bazinul mediteranean. Joseph Philippe acordă o atenție deosebită și sticlăriei (secolele IV—VI) din zona daco-macedoneană. Drept urmare, autorul atrage atenția asupra faptului că la Constanța de azi au existat în secolele IV—VI ateliere în care se producea sticlă. Demne de reținut sînt și analogiile pe care le face J. Philippe. În acest sens merită a fi reținută observația că o parte a cupelor (cu picior) caracteristice zonei danubiene, se aseamănă prin profil cu cupele de sticlă descoperite la Castelseprio și Novgorod (p. 82).

Tot în capitolul al II-lea, autorul aduce în discuție sticlăria descoperită la Ravenna, Aquilea, Torcello, Invillino. Un loc aparte se acordă sticlăriei din Grecia și Cipru (secolul al XI-lea).

Capitolul al III-lea este intitulat: „Bizanțul. Sticlăria societăților france în Siria și expansiunea meșteșugului sticlei în Italia bizantină de după secolul al XI-lea”.

Capitolul al IV-lea, intitulat „Sticlăria în țările slavo bizantinizate și în Balcani (secolele X—XVI)” cuprinde două subcapitole: 1) Rusia bizantinizată și descoperirile din Transcauzia (secolele X—XIII) și 2) Peninsula Balcanică (secolele X—XVI). Al doilea subcapitol interesează în chip direct pe cercetătorii români, deoarece Joseph Philippe se referă aici și la descoperirile de podoabe de sticlă (mărgele, brățări etc.) făcute în așezările din Dobrogea epocii bizantine.

Autorul cărții subliniază concluzia că brățările și celelalte obiecte de podoabă din sticlă, descoperite la Dinogetia, Capilava, Păciul lui Soare și datate în veacurile X—XI sînt de producție bizantină.

În partea finală a lucrării sale, Joseph Philippe atrage atenția asupra rolului pe care l-au jucat Bizanțul și centrele din imediata sa apropiere în răspîndirea sticlăriei în regiunile cele mai depărtate ale Europei.

Indiscutabil că această carte va impulsiona cercetarea obiectelor și podoabelor de sticlă din epoca bizantină. Ea va fi de mare folos arheologilor care se ocupă în chip special cu realitățile din Dobrogea—regiune renumită prin obiectele sale de sticlă nu numai în epoca romană, ci și în cea bizantină. Cititorul de rînd ca și specialistul vor găsi în cartea lui Joseph Philippe toate datele tehnice necesare înțelegerii procesului de „fabricare” a sticlei. În aceeași carte vor găsi sub forma unor reușite ilustrații exemplificarea tipurilor (cele mai caracteristice) de obiecte și podoabe din sticlă. Adăugînd și observația că volumul este redactat într-o limbă colorată—noi sîntem convinși că n-am epuizat seria calităților acestui excepțional tom.

Petre Diaconu